

LEERLING GEBAAT BIJ SAMENWERKING SCHOOL EN BEDRIJF

In de gemeente Rijssen-Holten hebben ze de gouden formule gevonden. Regionale bedrijven werken samen met scholen om technieklerlingen aan werkervaringsplekken te helpen. De bedrijven hebben er baat bij, want ze krijgen goed opgeleide leerlingen. En de leerlingen hebben de keuze uit talloze stageplaatsen en leerling-contracten. Het succes van deze samenwerking blijkt uit het hoge slagingspercentage mbo-techniek: gemiddeld tussen de tachtig en negentig procent. Beleidsambtenaren van het ministerie van OCW legden hun oor te luisteren in Twente.

Inhoud

- Succesformule technisch onderwijs 1
- Tijdig beginnen met praktijkonderwijs 2
- Drive voor technisch onderwijs 2
- 'Den Haag wijzigt de regels' 2
- Praktijkverhalen 3
- Investeren in docent scoort het hoogst 4
- Wat vond u van deze dag? 4

Ronde van Nederland

CSG Reggesteyn, Rijssen
3 november 2005

O N D E R
N C S I M
L T U U R
N E T E M
S C H A P

SUCCEFORMULE TECHNISCH ONDERWIJS

Vroeger kwamen leerlingen vaak direct na de lts bij een bedrijf terecht, om daar in de praktijk verder te leren. Nu kan de vmbo'er bouwtechniek eerst naar het Opleidingscentrum van het Samenwerkingsverband Twente. Daarin zijn 75 bedrijven gebundeld, waarvan er vijftig permanent leerlingen in dienst hebben. Door deze samenwerking is het mogelijk voor elke leerling een passend bedrijf te vinden. Voordeel voor het bedrijf is dat het gemotiveerde leerlingen krijgt, die bij de bedrijfscultuur passen. Bovendien geeft het bedrijf per jaar aan hoeveel leerlingen het wil hebben, zodat het mogelijk is in te springen op fluctuaties van de markt.

In Rijssen krijgen de leerlingen technisch onderwijs intensief begeleiding in een nauw samenspel tussen de vmbo-afdeling van scholengemeenschap Reggesteyn en het bedrijfsleven. Men kent elkaar en helpt waar nodig. Allen zijn trots op de nieuwbouw van Reggesteyn, een fraai vormgegeven en goed geoutilleerd schoolgebouw, gelegen in de weilanden van de gemeente Rijssen-Holten. Het gebouw is in oktober 2005 in gebruik genomen, net twee weken voor het bezoek van de OCW-delegatie.

TIJDIG BEGINNEN MET PRAKTIJKONDERWIJS

Het Opleidingscentrum van het Samenwerkingsverband Twente ligt naast Ter Steege Holding, waar de dag begon met een bezoek aan de stagiaires van de bouwdivisie. Op de afdeling klantcontacten, in de tekenkamer en bij calculatie kregen de OCW'ers voorlichting over de inhoud van het werk en de scholing die daarbij nodig is.

In het computerlokaal van het ROC zag men wat de mbo-leerlingen op hun wekelijkse theorieday doen. ROC-docenten onderwijzen bouwtechnieken en vaardigheden zoals het omgaan met computerprogramma's. De overige vier dagen van de week zijn de jongeren op een van de bedrijven van het Samenwerkingsverband. Ze krijgen vijf dagen per week betaald.

'In principe kan iedereen bij ons terecht voor een leercontract', vertelde Henry Kleinjan van het Samenwerkingsverband, 'ook de wat oudere leerling die elders zijn draai niet kan vinden'.

Als voorbeeld gaf hij het geval van de jongeman die jarenlang op een slachterij werkte voordat hij zijn roeping vond in de bouw. Voorzitter Arend Jan ter Steege van de gelijknamige holding benadrukte hoe belangrijk het is tijdig te beginnen met praktijkonderwijs voor leerlingen die met hun handen willen werken. 'Daardoor kunnen ze gericht voor een technisch vak kiezen.' Aandacht voor theoretische vakken komt volgens hem vanzelf. 'Ze komen er wel achter dat ze niet zonder theorie kunnen.'

O N D E R
N C S I M
L T U U R
N E T E M
S C H A P

DRIVE VOOR TECHNISCH ONDERWIJS

Hoe valt het hoge slagingspercentage van het technisch onderwijs in Rijssen te verklaren? Volgens metaaldocent Wim van de Merwe is het succes vooral te danken aan de betrokken bedrijven, en dan met name aan de leiding van die bedrijven. 'Hun drive voor goed technisch onderwijs maakt het verschil. De directeuren zijn zelf betrokken en direct aanspreekbaar. Zij hebben zich ook enorm ingezet voor de realisering van onze nieuwbouw.'

In de loop van de dag kwamen vijf succesfactoren bovendien:

1. De leerling treedt in dienst bij het Samenwerkingsverband, niet bij een individueel bedrijf. Hierdoor is het mogelijk per leerling een passend contract te sluiten. Als een bedrijf niet de beste keuze blijkt te zijn, dan kan de leerling switchen naar een ander bedrijf uit het Samenwerkingsverband.

'De directeuren zijn zeer betrokken
en direct aanspreekbaar.
Hun drive voor goed technisch
onderwijs maakt het verschil'

2. Er is een intakeperiode van veertien dagen. Tijdens die twee weken krijgt de docent op het praktijkcentrum de gelegenheid zowel de technische als de sociale vaardigheden van de individuele leerling te beoordelen.
3. De leerling krijgt veel persoonlijke begeleiding – een belangrijke sleutel tot succes. Volgens samenwerkingsdirecteur Henry Kleinjan heeft de docent er een maatschappelijke taak bij gekregen. 'Daar hoort ook huisbezoek bij, want thuis zie ik meestal snel wat er aan de hand is.'
4. Er is een certificatiesysteem, waarbij de leerling een certificaat krijgt voor elke praktijktoets die een bepaalde technische vaardigheid afrondt. Is het vereiste aantal certificaten behaald, dan krijgt de leerling het diploma.
5. Er zijn korte lijnen tussen school en bedrijfsleven. In de Stichting Metaalopleidingen is naast Reggesteyn een kleine twintig metaalbedrijven vertegenwoordigd. Zij overleggen regelmatig met vakdocenten om het onderwijs beter af te stemmen op het bedrijfsleven.

'DEN HAAG WIJZIGT DE REGELS'

's Middags bezocht de OCW-delegatie Voortman Automatisering. De directeuren Voortman senior en junior zijn de motor achter de stichting van metaalbedrijven die gesprekspartner is van de vmbo-afdeling techniek van scholengemeenschap Reggesteyn. Mark Voortman (de junior) legde de delegatie van OCW een aantal stellingen voor over de relatie tussen school en bedrijfsleven, waarna een levendig debat volgde.

'OCW, laat meer regelgeving
over aan de scholen en aan
maatschappelijk bewuste bedrijven'

'Ontwikkel de persoonlijke kwaliteiten van de leerling', luidde zijn eerste stelling. 'Op school staan vakkennis en technische vaardigheden voorop, maar een bedrijf heeft vooral behoefte aan medewerkers met persoonlijke kwaliteiten. Wij leren ze op de werkvloer wel de specifieke vaardigheden.'

Veel bijval kreeg zijn tweede stelling: 'Den Haag regelt te veel – en wijzigt te vaak de regels. Docenten krijgen te weinig tijd om al deze wijzigingen in te voeren'. Voor sommigen ging deze stelling nog niet ver genoeg: 'OCW, laat meer regelgeving over aan de scholen en aan maatschappelijk bewuste bedrijven', klonk het van verschillende kanten.

Om korte lijnen tussen school en bedrijf te realiseren zei Voortman: 'Maak een vakdocent per school verantwoordelijk voor het contact met het bedrijfsleven. Geef hem hiervoor de tijd en middelen.'

'Bedrijven weten precies welke vaardigheden ze nodig hebben. Zij merken op de bedrijfsvloer waar het onderwijs in tekort schiet'

Een stevige aanbeveling kregen de vertegenwoordigers uit het onderwijsveld: 'School, ontmoet je klant. Bedrijven zijn de grootste afnemers van de technische opleidingen.' Volgens Voortman weten bedrijven precies welke vaardigheden ze nodig hebben. 'Zij merken op de werkvloer waar het onderwijs in tekort schiet. Het bedrijfsleven kan de scholen de kennis en middelen aandragen voor verbeteringen.'

De stelling die de meeste weerklank kreeg, luidde: 'Laat iedereen die technische vakken doceert een week per jaar stage lopen op een bedrijf.' De aanwezigen uit het bedrijfsleven sprongen hierop in: 'Veel docenten hebben te weinig kennis over de bedrijven waar de leerling terecht komt.' 'Ze houden de technische ontwikkelingen onvoldoende bij.' En: 'Ook docenten in de niet-technische vakken zouden op stage moeten.'

O N D E R
N O T S I M
L T U U R
N S T E M
S C H A P

PRAKTIJKVERHALEN

CARRIÈRE IN DE BOUW NA AARZELEND BEGIN

Wie nog niet de vaardigheden beheerst om zich in de bouw-wereld staande te houden, blijft langer op het praktijk-centrum. Soms tot drie maanden aan toe. Dat gebeurde Hans Tjoink die samen met tweelingbroer Peter elf jaar geleden aankwam op het Opleidingscentrum. Voor Peter werd na twee weken een passend bedrijf gevonden; Hans moest drie maanden op het Opleidingscentrum blijven. 'Ik had toen zulk lang haar', vertelde hij de OCW-delegatie, terwijl hij zijn hand beneden zijn schouder hield. Nu stonden de broers breed glimlachend en met kortgeknipt haar de delegatie te woord. Ze zijn de trotse eigenaren van aannemersbedrijf Tjoink Markelo, met twaalf man personeel. 'Wij zijn nu zelf een leerbedrijf.'

AMBASSADEUR TECHNIEK

Christel Schreurs (26) werkt bij de gereedschappenslijper Disholt. Ze kwam als veertienjarige in 3 vmbo bij metaal-docent Wim van de Merwe, als het enige meisje in de klas. Na een aantal stages bij metaalbedrijven in Rijssen bedacht Van der Merwe dat het ROC Edelsmeden en uurwerktechnieken in Schoonhoven wellicht een optie was. Christels ouders stemden erin toe dat hun dochter op kamers ging wonen. Het werd een succes. Christel ontwikkelde een passie voor precisiewerk en heeft nu haar draai gevonden in de gereedschappenslijperij. Van der Merwe heeft Christel gevraagd ambassadeur techniek te worden. Vanaf dit schooljaar bezoekt ze basisscholen en pabo's om haar kennis over te dragen.

LEERTRAJECTEN NAAR SUCCES

De schoolcarrières van Arjan Smit (20) en Gert Jan Keupers (42) begonnen allebei met een havo-advies na de Citotoets. Maar beiden wilden ze met hun handen werken. Ze gingen naar de technische school: Its in Gert Jans tijd, vbo voor Arjan. 'Op de Its konden de theorievakken me gestolen worden', vertelde Gert Jan. Maar allengs werd hij ambitieuzer en haalde in de avonduren de diploma's die hij nodig had om ondernemer te worden. Nu is hij directeur van zijn eigen bedrijf, Serbo Serres, waarvan hij trots de brochure toonde. Arjan is via het mbo doorgestroomd naar de hts en werkt nu als leerling bij RM Precision, een bedrijf van een andere succesvolle oud-Reggesteyner: Rudi Mollink.

INVESTEREN IN DOCENT SCOORT HET HOOGST

Als OCW extra geld kan besteden, moet dat vooral naar docenten gaan, en dan vooral naar ondersteuning van docenten. De aanwezigen bij Reggesteyn – afkomstig uit bedrijfsleven, lokale overheid, schoolleiding, docentencorps en leerlingenbestand – stopten maar liefst zeventien tennisballen in de glazen koker met het opschrift 'kwaliteit docenten'. Daarbij gaat het om verbetering van typische onderwijskwaliteiten, als vakbekwaamheid en pedagogisch-didactische vaardigheden. Niet één tennisbal ging er naar verhoging van het salaris.

Stemmen over de besteding van extra geld

- Kwaliteit docenten 17
- Samenwerking met bedrijven 16
- Zorg voor probleemleerlingen 11
- Verbetering lesmateriaal 9
- Lastenverlichting ouders 4

'Ik ben wel voor differentiatie van salarissen', voegde metaal-docent Wim van de Merwe, de initiatiefnemer van deze dag, eraan toe. 'De een verdient het om meer salaris te krijgen dan de ander' – het was een mening die allen konden beamen, doelend op de extra taken die menig docent op zich neemt om de school beter te laten functioneren.

Bijna even hoog scoorde 'samenwerking met bedrijfsleven' als doel voor extra OCW-gelden, wat aan het eind van deze dag niet verwonderlijk was. Een flink aantal ballen ging naar begeleiding van zorg- en probleemkinderen. Menig vmbo-leerling heeft even extra steun nodig van de docent. En de docent wil dat graag doen als daar de tijd en de middelen voor beschikbaar zijn.

WAT VOND U VAN DEZE DAG?

- De gedrevenheid en de energie die hier wordt gestoken in de diverse projecten en opleidingen is fantastisch.
- Nuttige dag. Kan dat vaker? Horen we nog wat OCW ermee doet?
- Goede uitwisseling van wederzijdse ervaringen en informatie.
- Leuk bezoek. Graag volgende keer meer info van de mensen van OCW.
- Hoeveel effect heeft deze dag op toekomstig beleid?
- Een heel inspirerend bezoek, leuke bedrijven.
- We hopen dat er in de toekomst wat mee wordt gedaan. Verder was het erg leuk.
- Smaakt naar meer.

O N D E R
N O S S I M
L T U U R
N E T E M
S C H A P

Ministerie van OCW
Directie Voortgezet Onderwijs
Rijnstraat 50, Postbus 16.375
2500 BJ Den Haag
T 070 412 3456, F 070 412 3450
info@minocw.nl
Voor meer informatie over de
schoolbezoeken en andere
verslagen kunt u terecht op
www.minocw.nl/koersvo.